

ZSURBICKIJ, Z. I.

A trágyázás fiziológiai és agrokémiai alapjai*Физиологические и агрохимические основы применения удобрений*
Изд. АН СССР, Москва, 1963.

A mindössze 290 oldal terjedelmű munka a kísérletező szakember pontosságával és részletességével, a széleslátókörű tudós nagy szakirodalmi felkészültségével és a nagyüzemi mezőgazdaság gyakorlatával szoros kapcsolatban levő szakember tájékozottságával tárgyalja a gazdasági növények műtrágyázásának jelenlegi legégetőbb kérdéseit. A monográfia 1 fejezete növények ásványi tápanyagszükségletével foglalkozik. Elsősorban a zöldségfélék (paradicsom, uborka, káposztafélék, hagyma, répa-félék) példáján mutatja be, hogy hogyan változik a növények tápanyagszükséglete fejlődésük folyamán, és mennyire befolyásolják a tápanyagarányok a termés mennyiségét és minőségét. Az ember által a mai fitotron technika mellett szabályozható tényezők (tápanyagkoncentráció, a közeg hőmérséklete, a levegő relatív páratartalma, a megvilágítás erőssége, a tápközeg kémhatása, a légköri elektromosság hatása) hatását a saját kísérletein és a világirodalomban megtalálható fontosabb kísérletek eredményein meggyőzően szemlélteti a 100 oldalas második fejezetben. A harmadik, az előzővel terjedelemben azonos és elmélyedtségben méltán vetekedő fejezetben a gyakorlati trágyázás kidolgozásának alapelveit vizsgálja. A Szovjetunió műtrágyatermelésének várható színvonalát tekintetbe véve kiemeli, hogy a növényeknek az előző fejezetekben tárgyalt tápanyagigényét nem szabad a trágyaigénnyel azonosítani. „Nem kétséges, — írja — hogy megvan a lehetőségünk a tervezett termés trágyaigényének megállapítására.” Szerinte a következő adatok szükségesek ehhez: 1. A tervezett termés tápanyagigénye, 2. a talaj tápanyagszolgáltatásának az ismerete. Az első adatesoport állandóbb és biztosabb. A Szovjetunió nagymértékben változatos klíma és talajviszonyai között különösen meggyőző a szerzőnek az az állítása, hogy „minden egyes kultúrának megvan a maga sajátos tápanyagigénye, amely a különböző viszonyok között viszonylag kevésbé változik”. A tervezett termésből történő kiindulás pedig biztosítja, hogy az egyes gazdaságok adott táblája tényleges ter-

melési adottságai alapján adjuk meg az alkalmazandó trágyamennyiségeket. A második pont már lényegesen több problémát rejt magában. Nem lehet — írja — a talaj termékenységéről általánosságban beszélni. Minden kultúrának más a tápanyagigénye, és más erre vonatkozóan a talaj termékenysége. A jelenleg nyugaton használatos „határértékes” tápanyagvizsgáló módszerek nem hatolnak a kérdés lényegéhez. Nem sok eredményt adnak a csupán empirikus adathalmazhoz vezető szabadföldi kísérletek sem. Néhány kezelésében egyszerű (O, NK, NP, NPK) trágyázási kísérlet sorozat példáján mutatja be, hogy a tartam-, illetve sok helyütt azonos terv szerint egyidőben folyó trágyázási kísérletek feldolgozásával, hogy lehet a talaj tápanyag-szolgáltatóképeségére használható adatokat kapni. A jövő feladata, szerinte, nem annyira a növények tápanyagigényének a tanulmányozása, hanem inkább azoknak a törvényszerűségeknek a jobb megismerése, amelyek a talaj és a növény kölcsönhatása eredményeképpen, a növények folytonos és megfelelő arányokban történő tápanyagellátottságát biztosítják.

Módszeresen és az újabb kísérleti technika (pl. izotópok alkalmazása) lehetőségeinek bemutatásával foglalkozik, még egyéb, a trágyázás helyes végrehajtását befolyásoló kérdésekkel, pl. a trágya talajbavitelének módjával, a permetező-trágyázással, a trágyázás időpontjával, a vetésforgók trágyázási rendszerével és ezen belül az istállótrágya és a műtrágyázás viszonyával is.

Zsurbickij munkája nemcsak útmutatást ad a gyakorlat számára, hanem ugyanakkor — és ez talán ennél is fontosabb — a problémák állásának tárgyilagos, kritikus és alapos ismertetésével, a további kutatómunkát alapozza meg. Ez teszi a könyvet a Prjanisnikov iskola jelentős újabb eredményévé és ez indokolja, hogy a magyar szakemberek is minél alaposabban megismerkedjenek vele.

KRÁMER MIHÁLY

Érkezett: 1961 november 30.